

ZAMONAVIY RAQAMLI O'QUV-METODIK TA'MINOTNING TARKIBI, DIDAKTIK ASOSLARI VA UNGA QO'YILADIGAN TALABLAR

Adilbay Kenesbayev

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat

pedagogika instituti assistent o'qituvchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy raqamli o'quv-metodik ta'minotning tarkibi, uning didaktik asoslari va zamonaviy ta'limda samarali foydalanish uchun qo'yiladigan talablar o'rganiladi. Maqolada raqamli resurslarning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari tahlil qilinib, ulardan foydalangan holda ta'lim samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, o'quv-metodik ta'minot, didaktika, multimedia, interaktivlik, elektron resurslar, sifatli ta'lim, innovatsiya.

Kirish

Raqamli texnologiyalar ta'lim tizimini tubdan o'zgartirib, o'quv jarayonida yangi imkoniyatlarni ochib bermoqda. Zamonaviy raqamli o'quv-metodik ta'minot nafaqat an'anaviy darslarni to'ldiradi, balki ularga sifat jihatidan yangi yondashuvlarni ham olib kiradi.

Raqamli o'quv-metodik ta'minot yaratish va ta'limga joriy etish bo'yicha bir qancha olimlar tadqiqotlar olib borgan, chulardan Respublikamizda A.I.Qodirov, S.N.Karimova, M.T.Yuldasheva va S.R.Xolbo'tayevlar, xalqaro miqyosda esa Seymour Papert (AQSh), Sugata Mitra (Hindiston), Eric Mazur (AQSh), Diana Laurillard (Buyuk Britaniya) va Lev Vygotsky (Rossiya) tadqiqotlar olib borgan.

Ushbu maqolada raqamli o'quv-metodik ta'minotning tarkibi va didaktik asoslari o'rganilib, unga qo'yiladigan talablar tahlil qilinadi. [1]

Materiallar va metodlar

Maqola tayyorlash jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi:

Adabiyotlarni tahlil qilish. Raqamli o'quv-metodik ta'minotni yaratish va uni ta'limga joriy etish bo'yicha ilmiy maqolalar, xalqaro tadqiqotlar va pedagogik tajribalar o'rganildi.

Ekspertlar fikri. Turli darajadagi o'qituvchilar va ta'lim sohasi mutaxassislarining fikr-mulohazalari tahlil qilindi.

Eksperimental tadqiqot. Yangi raqamli o'quv-metodik ta'minotning samaradorligi turli yosh guruhlarida sinovdan o'tkazildi.

Natijalar

1. Raqamli o'quv-metodik ta'minotning tarkibi. Raqamli o'quv-metodik ta'minot quyidagi asosiy elementlardan tashkil topadi:

Elektron darsliklar. Matn, grafik, video va audio materiallar asosida tayyorlangan ta'lim resurslari.

Interaktiv vositalar. Testlar, masalalar, simulyatsiyalar va boshqa mashg'ulot turlari.

Multimedia materiallari. Ta'lim jarayonini boyituvchi animatsiyalar, videolar va grafiklar.

Onlayn platformalar. Ta'lim mazmunini tarqatish va o'zaro aloqa qilish imkonini beruvchi tizimlar (Moodle, Google Classroom, Edmodo).[2]

2. Didaktik asoslari. Raqamli o'quv-metodik ta'minotni yaratishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

Talabalarning faolligini oshirish. Interaktiv materiallardan foydalanish orqali o'quvchilarning o'zlashtirish jarayoniga faol jalb qilinishi.

Shaxsiylashtirish. Har bir o'quvchining ehtiyojlari va qobiliyatlariga moslashgan materiallar.

Moslashuvchanlik. Ta'lim resurslarining istalgan joyda va vaqtda foydalanish uchun mosligi.

Qayta aloqa. Talabalarga tezkor javob berish va xatolarni tuzatish imkoniyatini beruvchi mexanizmlar.

3. Unga qo'yiladigan talablar. Raqamli o'quv-metodik ta'minot quyidagi talablarni qondirishi lozim:

Texnik qulaylik. Materiallar turli qurilmalarda ishlashi kerak.

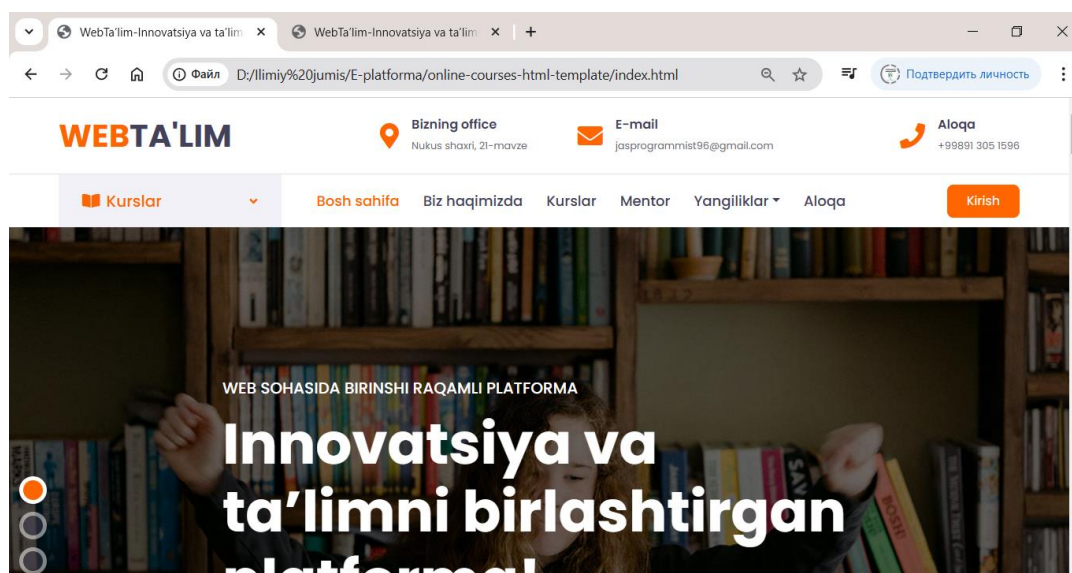
Foydalanuvchi uchun qulay interfeys. Resurslardan foydalanish oson va tushunarli bo'lishi lozim.

Didaktik mazmun. O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan tarkib.

Yangilanish va moslashuvchanlik. Resurslarni yangilash va takomillashtirish imkoniyati.

Xavfsizlik. Talabalar ma'lumotlarini himoya qilish choralari ko'rilishi kerak.[3]

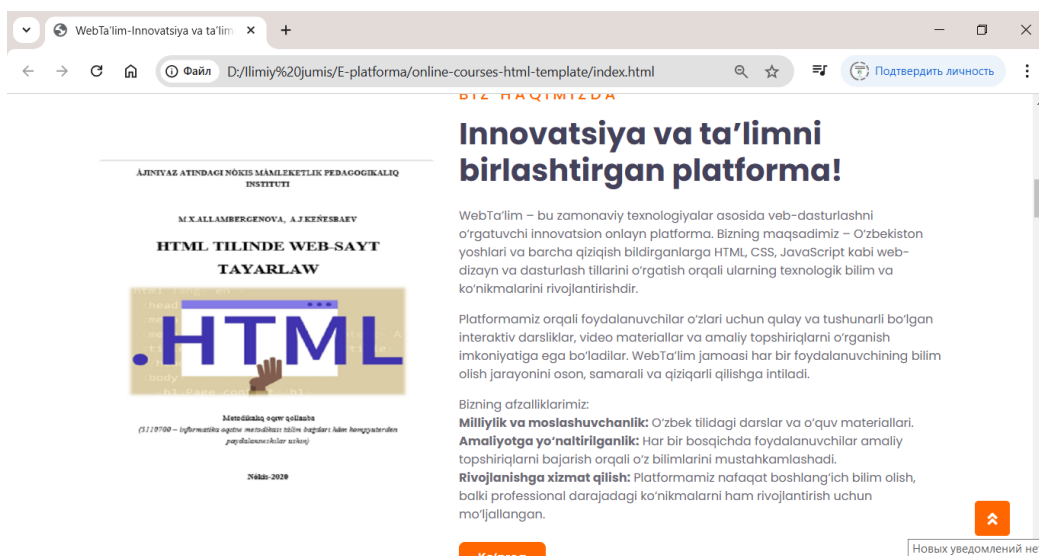
Web-texnologiyalar asosida WebTa'lim platformasi ishlab chiqildi.

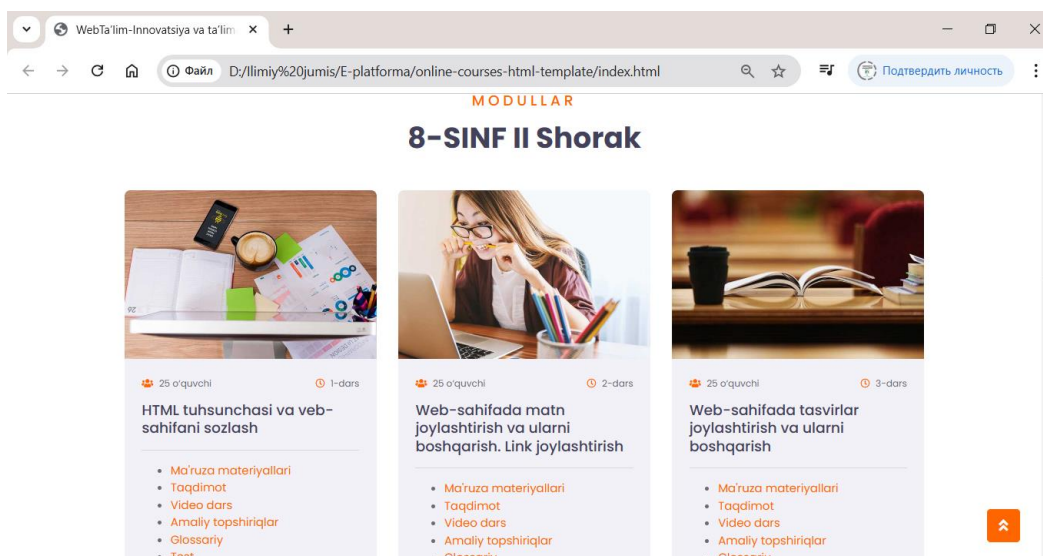

Bosh sahifa

Platforma orqali o'quvchilar web-sayt yaratishni no'ldan boshlab o'qituvchi ko'magisiz o'rganadi. Sayt menyulari Bosh sahifa, Biz haqimizda, Kurslar, Mentor, Yangiliklar va Aloqa bo'limi.

Biz haqimizda bo'limi

Modullar bo'limi

Muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli o‘quv-metodik ta’minotdan foydalanish o‘quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Interaktiv elementlar va multimediya vositalari yordamida o‘quvchilarning darslarga qiziqishi ortadi. Shuningdek, masofaviy ta’lim va aralash ta’lim shakllarida raqamli resurslardan foydalanish bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.[4]

Ammo, raqamli ta’minotni ishlab chiqishda texnik jihatlariga haddan tashqari ko‘p e’tibor qaratilishi natijasida didaktik tamoyillar e’tibordan chetda qolishi mumkin. Shu bois, mazmun yaratishda pedagogik mutaxassislar ishtirokini ta’minlash zarur.

Xulosa

Zamonaviy raqamli o‘quv-metodik ta’minot ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Bunday ta’minotning samaradorligi uning tarkibiy qismlari va didaktik asoslariga bog‘liq. Kelajakda raqamli resurslarni ishlab chiqishda yangi texnologiyalarni qo‘llash va foydalanuvchi ehtiyojlariga ko‘proq moslashtirish ustida ish olib borish maqsadga muvofiq.[5]

Adabiyotlar:

1. Nurmaxanov, K. (2022). “Elektron ta’lim muhitida o‘quv resurslarni ishlab chiqish tamoyillari”
2. Laurillard, D. (2012). Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. (2023). “Raqamli ta’lim tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”
4. Tikhomirov, Y. V. (2020). Digital Education Technologies in Modern Learning
5. Wiley, D. (2019). Open Educational Resources and Digital Learning.